Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого: 210 років гордості та гідності

Василь ТАЦІЙ,
ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
доктор юридичних наук, професор, академік НАН України,
президент Національної академії правових наук України,
заслужений діяч науки і техніки України,
лауреат Державних премій України, Герой України

Свою історію славетний ВНЗ країни веде від Харківського імператорського університету, заснованого 1804 року, а точніше, від його відділення – моральних і політичних наук. В юридичний факультет відділення трансформувалися 1835 року. 1920-го факультет увійшов до складу Харківського інституту народного господарства. А 1930-го, врешті, виокремився в Інститут радянського будівництва і права. Відтоді виш не раз змінював назву, проте постійною залишалася його головна мета: міцно утримувати пальму першості в підготовці висококваліфікованих фахівців правової галузі. Сучасну назву закладу закріплено наказом МОН України № 1697 від 4 грудня 2013 року.

Нині Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (Харків) являє собою самоврядний (автономний) дослідницький національний вищий навчальний заклад IV рівня акредитації. Будучи лідером у царині юридичних знань в Україні, він забезпечує функціонування та інноваційний розвиток освіти, підвищення її якості й доступності, інтеграцію в європейський освітній простір зі збереженням національних досягнень і традицій. За підсумками міжнародних та всеукраїнських рейтингів вищих закладів освіти нашої держави, що готують фахівців за напрямом «Правознавство», університет упродовж багатьох років визнають найкращим юридичним вишем. Зокрема, Всеукраїнський рейтинг вищих навчальних закладів, рейтинг вітчизняних університетів «Топ-200 Україна», складений кафедрою ЮНЕСКО в Україні та Міжнародною експертною групою (*IREG*), Всеукраїнський рейтинг вишів «Компас» підтвердили його провідну позицію.

І ця висока оцінка є закономірною. Адже структура закладу постійно розвивається. Створюються нові інститути та факультети. Нині до складу університету належить шість інститутів: підготовки кадрів для органів прокуратури України, підготовки слідчих кадрів для Міністерства внутрішніх справ України, підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України, підготовки кадрів для органів юстиції України, післядипломної освіти та Полтавський юридичний. Функціонує шість денних факультетів: господарсько-правовий, військово-юридичний, міжнародно-правовий, правосуддя, підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України, підготовки кадрів для системи Пенсійного фонду України. Без відриву від виробництва спеціалістів готують вечірній та два заочні факультети.

Університет визнаний і затребуваний в Україні та за її межами. Нині в ньому навчається близько 17 тисяч студентів, яких готують за такими спеціальностями: «правознавство» за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр»; «міжнародне право» («бакалавр»); «судова експертиза», «інтелектуальна власність» («магістр»).

Педагогічний колектив університету – це сузір'я яскравих особистостей, згрупованих для реалізації їхніх професійних талантів на 40 кафедрах. Викладання, виховну й науково-дослідну роботу здійснюють більш як 800 фахівців, з яких понад 100 – доктори наук, професори, близько 600 – кандидати наук, доценти. З-поміж педагогів – Герой України; академік Національної академії наук України; 14 академіків і 19 членів-кореспондентів Національної академії правових наук України; 19 заслужених діячів науки і техніки України; 15 заслужених працівників освіти України; 14 заслужених юристів України; 1 заслужений юрист Росії, 3 народні артисти України; 5 заслужених працівників культури України; 4 заслужені артисти України; 12 лауреатів Державної премії України; 1 заслужений діяч мистецтв України; 1 заслужений будівельник України, 8 заслужених професорів університету.

Зусилля викладачів спрямовані на підготовку кадрів, фаховий рівень яких відповідає вимогам сучасного цивілізованого суспільства. Студенти набувають відповідних навичок, періодично оновлюючи знання та вміння. Задля цього в університеті впроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу з використанням системи обліку навчальної роботи студента і викладача відповідно до вимог Європейської системи трансферу оцінок (*ECTS*). Вводяться нові навчальні дисципліни, постійно вдосконалюються навчальні плани, вживаються заходи для поліпшення системи наскрізного контролю успішності з усіх предметів, що викладаються в університеті,

апробуються новітні форми методичної роботи.

Важливою ланкою підготовки висококласних юристів є виробнича практика та практика-стажування за місцем розподілу. Під час практики студенти навчаються застосовувати набуті знання для вирішення серйозних практичних завдань.

На техозброєнні університету – Центр інформаційного і технічного забезпечення навчального процесу. Створено автоматизовану систему управління цим процесом (АСУ), яка акумулює інформацію про розклад занять, поточні та перспективні плани, інші важливі відомості. На базі АСУ сформовано портал у відкритому Інтернет-доступі. А навчальні електронно-інформаційні комплекси дають змогу використовувати сучасні технології в освітній сфері. Нині запатентовані навчальні комплекси з кримінального, трудового, конституційного права, правової інформації та комп'ютерних технологій в юридичній діяльності.

Ректорат, деканати і кафедри невпинно, систематично вдосконалюють методологічний інструментарій для роботи зі студентами. Своєрідною новацією стало запровадження дистанційних форм навчання, серед яких особливо популярні онлайн-консультації для студентів заочних факультетів, формування банку відео-лекцій, а також розміщення на порталі АСУ необхідних для навчання методичних матеріалів.

Державна влада, органи охорони правопорядку, юстиції, судова система, господарчі та бізнес-структури вже давно визнали високий рівень підготовки випускників університету. Свідченням цього є укладені двосторонні угоди, які передбачають добір абітурієнтів, проходження ними практики та стажування і, що чи не найголовніше, подальше працевлаштування. Слід зауважити, що 100 відсотків студентів, котрі навчаються за рахунок державного бюджету, і значна частина студентів-контрактників отримують призначення на роботу в органи прокуратури, юстиції, державної виконавчої служби, судову адміністрацію, МВС, СБУ, Державну прикордонну службу тощо.

Викладачі та студенти університету проводять велику науково-дослідну роботу з фундаментальних і прикладних проблем правознавства. Розробляються 17 цільових комплексних програм.

Неабияка увага приділяється законотворчій діяльності, втіленню результатів досліджень у процес законотворення. Університетські вчені беруть активну участь у підготовці законопроектів, виступають експертами при розробленні важливих нормативно-правових актів, вносять пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства. Зокрема, наші науковці розробляли Конституцію України. Також вони готували або піддавали науковій експертизі більшість проектів законів та кодексів, розглянутих і прийнятих Верховною Радою України. Окрім цього, надавали експертні висновки на запити суддів Конституційного Суду України, Верховного Суду України, інших вищих судів і центральних органів влади.

Професори й викладачі університету постійно співпрацюють у галузі нормотворчої діяльності з адміністрацією Президента, комітетами Верховної Ради України, Кабінетом Міністрів України, міністерствами й відомствами, органами місцевого самоврядування.

Ще один привід для гордості викладачів і студентів: ВНЗ – активний учасник Болонського процесу, в рамках якого підписано Велику хартію університетів (2004). 2004 року виш став членом Європейської асоціації університетів, яка займається реалізацією положень Болонської декларації. Налагоджено контакти харківського ВНЗ з Міжнародною асоціацією університетів, що функціонує під егідою ЮНЕСКО, а також з Європейською асоціацією юридичних факультетів.

Дбає університет і про виховання висококультурних, всебічно розвинених людей, а це практично неможливо без фізичної культури і спорту. У виші працюють 6 спортивних клубів і 18 секцій. Серед студентів, аспірантів і співробітників – 4 заслужені майстри спорту України, 11 міжнародних гросмейстерів з шахів, 4 міжнародні майстри з шахів, 11 майстрів спорту України міжнародного класу, 27 майстрів спорту України.

Університетські спортсмени не раз брали участь і перемагали у змаганнях різного масштабу: чемпіонатах і кубках України, всесвітніх студентських універсіадах, чемпіонатах світу та Європи.

Завдяки відкриттю Палацу студентів створено чудові умови для творчого розвитку молоді. На його базі діє професійний театр-студія широкого жанрового спрямування. Університет пишається більш як 20 творчими колективами, з-поміж яких – народна чоловіча хорова капела, духовий оркестр, ансамбль скрипалів, бального танцю, гітаристів, жіночий хор, жіночий вокальний ансамбль, театр сучасного та естрадного танцю, української пісні. У творчих колективах виявляють свої таланти близько 1500 студентів. Їм нема коли нудьгувати: в їхньому дозвіллі – безліч яскравих вражень від повноцінної самореалізації. На початку кожного навчального року в колективи вливаються численні обдаровані першокурсники.

Ставати найкращими у професійній діяльності та поза нею, робити насиченим своє життя – переконливий стимул для того, щоб приєднатися до великого університетського братства.